

ด่วนมาก

ที่ มท 0893.2 / ว 801

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัมพวงค์ กทม. 10200

11 มีนาคม 2551

เรื่อง การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนของสถานศึกษา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรฐานสื่อการเรียนการสอน วัสดุการศึกษา และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก

สำหรับเด็กปฐมวัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดตั้งงบประมาณโครงการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาทั้งในสังกัดและนอกสังกัด ตามศักยภาพการเงินการคลังของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการจัดซื้อจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหรือสถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ ได้อย่างเต็มศักยภาพ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัดสามารถดำเนินการในเรื่องการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้อย่างมีความเหมาะสม มีคุณภาพและมาตรฐานที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงขอชักชวนแนวทางการปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนในสังกัด หรือการสนับสนุนสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่น รวมตลอดถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ให้สถานศึกษาเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร (หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ชุดการเรียนการสอนและคู่มือครู) ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีรายชื่อสื่อการเรียนรู้ ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสามารถ Download ได้จากเว็บไซต์ของสำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา (<http://academic.obec.go.th/>) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (<http://www.obec.go.th/>) กระทรวงศึกษาธิการ

/ สำหรับสื่อฯ...

สำหรับสื่อการเรียนรู้ ที่สำนักพิมพ์เอกชนจัดทำ จะมี 2 ลักษณะ คือ

- 1) สื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยปกหลังจะมีใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งระยะเวลาไว้ 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาต
- 2) สื่อการเรียนรู้ ที่จัดพิมพ์จำหน่ายก่อนการตรวจประเมิน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นำเข้าจากต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยปกหลังจะมีใบรับประกันคุณภาพ สื่อการเรียนรู้ของสำนักพิมพ์ ระบุชื่อ ผู้เรียบเรียง ผู้ตรวจและบรรณาธิการ สื่อฯ ดังกล่าวนี้นี้ เมื่อผ่านการตรวจประเมินคุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว จึงจะได้รับใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 สถานศึกษาสามารถเลือกใช้สื่อการเรียนรู้เสริมหลักสูตรอื่นๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติม / หนังสืออ่านประกอบ หนังสือค้นคว้าอ้างอิง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ CAI วีดิทัศน์ ฯลฯ ได้ตามความต้องการ / ความจำเป็น ทั้งนี้ อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

1.3 สถานศึกษาสามารถกำหนดให้นักเรียนมีหนังสือเรียนไว้ใช้ประจำตัวได้ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ส่วนแบบฝึกหัดให้มีใช้ประจำตัวนักเรียนได้เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับประถมศึกษา เท่านั้น

สำหรับสื่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ให้สถานศึกษาจัดหาไว้ให้หลากหลาย เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สอนและผู้เรียน

1.4 ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เป็นผู้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะใช้ในสถานศึกษา

1.5 ให้สถานศึกษาประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยอาจให้ครูผู้สอน ประเมินหรือประเมินในรูปคณะกรรมการ

2. การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอน วัสดุการศึกษา และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาระดับปฐมวัย ให้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาระดับปฐมวัยพิจารณาเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน วัสดุการศึกษา และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้)

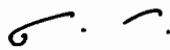
/ 2.2 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...

2.2 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการพิจารณาคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน วัสดุการศึกษา และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่จะใช้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาระดับปฐมวัยแต่ละแห่ง โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กองการศึกษาหรือผู้แทน/นักวิชาการศึกษา เป็นประธาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ (กรณีสถานศึกษาระดับปฐมวัย) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนจำนวนที่เหมาะสม

ทั้งนี้ การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้ และอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับการศึกษาระดับปฐมวัย สื่อการเรียนการสอน วัสดุการศึกษา และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่จะใช้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาระดับปฐมวัย ดังกล่าว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดซื้อจัดหาตามความเห็นของคณะกรรมการ ในข้อ 1.4 และข้อ 2.2 โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด
ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล กาญจนะจิตร)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น

โทร. 0-2241-9021 - 3 ต่อ 114

โทรสาร 0 - 2241 - 9021 - 3 ต่อ 112, 113

ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/๓๓๘๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๖๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง การอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/๑๑๘๓
ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้แจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบแนวปฏิบัติในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ สำหรับแจ้งให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้สื่อฯ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ โดยชี้แจงว่าสื่อที่สำนักพิมพ์เอกชนจัดทำ และผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ปกหลังจะมีใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาซึ่งระบุเวลาไว้ ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาต นั้น ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีสื่อฯ ที่ใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาจะหมดอายุ แต่เนื่องจาก สพฐ. มีแผนในการปรับปรุงหลักสูตร และเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สื่อในสถานศึกษา สำหรับปีการศึกษา ๒๕๕๑ สพฐ. จึงกำหนดให้การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา ครบ ๕ ปีแล้ว มีอายุการใช้งานต่อไปอีกจนกว่าจะมีการใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้สถานศึกษาในเขตพื้นที่ของท่านได้รับทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวินัย รอดจำย)

รองเลขาธิการ ศึกษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๕๗๓๓

โทรสาร ๐ ๒๖๒๔ ๕๓๓๕

ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/๑๖๔๗

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๕๐

เรื่อง การกำหนดสื่อการเรียนรู้สำหรับเลือกใช้ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๐

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา
๒. ใบรับประกันคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของสำนักพิมพ์

เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในกระบวนการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จึงกำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ดังนี้

๑. ให้สถานศึกษาเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร (หนังสือเรียน แบบฝึกหัด
ชุดการเรียนการสอนและคู่มือครู) ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยดูจากประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือ/สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งจะระบุระยะเวลาที่ได้
รับอนุญาตไว้

สำหรับสื่อฯ ที่สำนักพิมพ์เอกชนจัดทำ จะมี ๒ ลักษณะ คือ

๑) สื่อฯ ที่ผ่านการตรวจประเมินคุณภาพทางวิชาการจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว
ปกหลังจะมีใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งระบุเวลาไว้ ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาต

๒) สื่อฯ ที่จัดพิมพ์จำหน่ายก่อนการตรวจประเมิน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้สำหรับ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นำเข้าจากต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยปกหลังจะมี
ใบรับประกันคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของสำนักพิมพ์ ระบุชื่อ ผู้เรียบเรียง ผู้ตรวจและบรรณาธิการ สื่อฯ
ดังกล่าวนี้ เมื่อผ่านการตรวจประเมินคุณภาพจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว จึงจะได้รับใบอนุญาตให้ใช้สื่อ
การเรียนรู้ในสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ

บัญชีรายชื่อสื่อการเรียนรู้ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ สามารถ Download
ได้จากเว็บไซต์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (<http://academic.obec.go.th/>) และสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (<http://www.obec.go.th/>)

๒. สถานศึกษาสามารถเลือกใช้สื่อการเรียนรู้เสริมหลักสูตรอื่น ๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติม/หนังสืออ่านประกอบ หนังสือค้นคว้าอ้างอิง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ CAI วิดีทัศน์ ฯลฯ ได้ตามความต้องการ/ความจำเป็น ทั้งนี้ อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษาสามารถกำหนดให้นักเรียนมีหนังสือเรียนไว้ใช้ประจำตัวได้ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ส่วนแบบฝึกหัดให้มีใช้ประจำตัวนักเรียนได้เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับประถมศึกษา เท่านั้น

สำหรับการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ให้สถานศึกษาจัดหาไว้ให้หลากหลาย เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สอนและผู้เรียน

๔. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ ในคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อดำเนินการพิจารณาเลือกสื่อการเรียนรู้ที่จะใช้ในสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ช่วยเป็นประธาน หัวหน้ากลุ่มฯ และครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามจำนวนที่เหมาะสมเป็นกรรมการ

๕. ให้สถานศึกษาประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยอาจให้ครูผู้สอนประเมินหรือประเมินในรูปคณะกรรมการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดได้ทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงพงษ์หา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๖๓๓

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๓๕

ใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เลขที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

หนังสือเรียน สารการเรียนรู้
ช่วงชั้นที่ ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 เรียบเรียงโดย

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา 5 ปี นับจากวันอนุญาต

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(ใบอนุญาตฉบับนี้ใช้ได้เฉพาะหนังสือเท่านั้น และไม่ให้นำใบอนุญาตนี้ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่น
ที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด)

ใบรับประกันคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของสำนักพิมพ์เอกชน

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน

จัดพิมพ์โดย จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระ ชั้น / ช่วงชั้น
โดยมีโครงสร้างเนื้อหาช่วงชั้น ตามที่สำนักพิมพ์กำหนด และมีผู้เรียบเรียง ผู้ตรวจและบรรณาธิการ
ดังนี้

ผู้เรียบเรียง

1.
2.
3.

ผู้ตรวจ

1.
2.
3.

บรรณาธิการ

สำนักพิมพ์ขอรับรองว่า หนังสือเล่มนี้ผ่านกระบวนการจัดทำ การตรวจพิจารณา
คุณภาพ และการบรรณาธิการโดยสำนักพิมพ์แล้ว และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

หากหนังสือเล่มนี้มีข้อบกพร่อง สำนักพิมพ์จะปรับปรุงแก้ไข และส่งสื่อที่ปรับปรุง
แล้วให้สถานศึกษา ในกรณีมีเนื้อหาไม่ถูกต้อง ดัชนีฉบับไม่เหมาะสม มีผลเสียต่อการเรียนรู้ ก่อให้เกิด
ผลเสียต่อการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม และความมั่นคงของชาติ สำนักพิมพ์จะเรียกเก็บหนังสือที่
จำหน่ายทั้งหมด และชดเชยค่าเสียหายให้กับสถานศึกษา

มาตรฐานสื่อการเรียนการสอน รายการวัสดุการศึกษา และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก
สำหรับเด็กปฐมวัย (3 – 5 ขวบ) ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

1. มาตรฐานสื่อการเรียนการสอน

เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ครบ ทั้ง 4 ด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรจัดหาหรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนตามมาตรฐานสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 สื่อการเรียนการสอน ด้านร่างกาย ควรประกอบด้วย

1. ค้อนตอกหมุด หรือด้านอื่นๆ
2. รูปทรงต่างระดับ
3. สีเหลี่ยม/สามเหลี่ยมต่างระดับ
4. กล่องรูปทรงเรขาคณิต
5. กล่องรูปทรงปริศนา
6. อุปกรณ์ฝึกลากเส้น
7. รางฝึกความสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือกับตา หรือกล้ามเนื้ออื่นๆ
8. โต๊ะเตรียมความพร้อม (โต๊ะกิจกรรมกลุ่ม)
9. อุปกรณ์ร้อยวัสดุ (ขนาดไม่น้อยกว่า 1 นิ้วขึ้นไป)
10. กรรไกรปลายงอน ขนาด 4 นิ้วขึ้นไป , กระดาษ
11. ไม้หนีบผ้า (ไม้หรือพลาสติก)
12. ภาพต่อมีจุก
13. ฟองน้ำ
14. อุปกรณ์ทำความสะอาด
15. กะละมัง , แปรงซักผ้า
16. ลูกบอลขนาดเล็ก / ห่วงยาง
17. ตุ๊กตาร้อยเชือก
18. ชุดสร้างจินตนาการด้วยเชือกแบบต่างๆ
19. สื่ออื่นๆ

1.2 สื่อการเรียนการสอน ด้านอารมณ์ ควรประกอบด้วย

1. ระนาดประเภทต่างๆ เช่น ระนาดสี่ริ้ว ระนาดเล็ก ฯลฯ
2. เครื่องเคาะจังหวะ / กรับมือ
3. กลอง
4. ชุดบูรณาการด้านดนตรี / เทปหรือซีดีเพลงสำหรับเด็ก
5. กระดานสำหรับวาดภาพ
6. ช้้นวางอุปกรณ์ศิลปะ
7. สีชนิดต่างๆ เช่น สีเทียน สีน้ำ สีผสมอาหาร
8. แป้งโดว์ / ไม้รวกแป้ง / พิมพ์กดแป้ง
9. ผ้าเช็ดมือ / ผ้ากันเปื้อน / แผ่นรองกันเลอะ
10. สื่ออื่นๆ

1.3 สื่อการเรียนการสอน ด้านสังคม ควรประกอบด้วย

1. บ่อทรายหรือกระบะทราย
2. เครื่องเล่นทราย
3. อุปกรณ์สำหรับเล่นน้ำ
4. ชุดเครื่องครัว
5. เต้าแก๊ส
6. เครื่องซักผ้า
7. ตู้เย็น
8. จานชามซ้อน / ภาชนะใส่อาหาร
9. บ้านตุ๊กตา
10. โทรศัพท์ / เตารีด / ที่รองรีด (จำลอง)
11. ผัก ผลไม้จำลอง อาหารชนิดต่าง ๆ ขนมจำลองต่าง ๆ
12. เครื่องชั่ง
13. ชุดเครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ เช่น ทหาร ตำรวจ แพทย์ พยาบาล ครู วิศวกร ฯลฯ
14. ชุดเครื่องมือเครื่องใช้ในอาชีพต่าง ๆ เช่น ข่างยนต์ ข่างไม้ แพทย์ ฯลฯ
15. เครื่องหมายจราจร
16. ยานพาหนะจำลอง รถต่างๆ เครื่องบิน เรือ ฯลฯ
17. สื่ออื่นๆ

1.4 สื่อการเรียนการสอน ด้านสติปัญญา ควรประกอบด้วย

1. บล็อกไม้ชนิดและรูปร่างต่างๆ
2. ชิ้นส่วนปูพื้นสถาปัตยกรรม
3. บล็อกมหัศจรรย์
4. ตัวต่อสร้างสรรค์
5. ชุดจิ๊กซอว์ต่างๆ
6. ชุดจับคู่ที่เหมาะสม
7. ชิ้นส่วนสร้างภาพ
8. ถูกลีลับ
9. ขวดสำรวจรส / สำรวจกลิ่น
10. ถาดแยกพวก
11. แท่งรูปทรงต่างๆ
12. บันไดสี
13. กล่องเสียงต่างๆ
14. แผ่นไม้ประมาณน้ำหนัก
15. จับคู่ตัวเลข / อ่านตัวแรก
16. ลูกปัดหลักเลขต่างๆ
17. กระดานหลักเลขต่างๆ / บวก — ลบเลขอย่างง่าย
18. เกมจุด/ลูกคิด/กระปุกเรียงเลข
19. เศษส่วนหลากหลาย / โคมิโนจำนวน
20. ตัวอักษรเคลื่อนที่ บัตรอักษร
21. รถบรรทุก รถไฟ อักษรต่างๆ
22. สื่ออื่นๆ

1.5 สื่อการเรียนการสอน หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย หนังสือนิทาน ควรประกอบด้วย

1. หนังสือนิทานอีสป
2. หนังสือนิทานอื่นๆ

1.6 สื่อการเรียนการสอน หนังสือสำหรับผู้ดูแลเด็ก ควรประกอบด้วย

1. การเรียนรู้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
2. การเรียนรู้ในการสร้างสุขนิสัยที่ดี
3. การเรียนรู้ต่อการรักษาความสะอาดของร่างกาย
4. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของร่างกายในด้านต่าง ๆ
5. การสร้างนิสัยสำคัญในการออกกำลังกาย
6. การเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของอาหารและการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
7. การเรียนรู้พัฒนาการและการเจริญเติบโตของร่างกาย
8. การเรียนรู้ในการช่วยเหลือตัวเอง
9. การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว
10. การเรียนรู้มารยาทที่สำคัญต่าง ๆ ในสังคม
11. การรู้จักบุคคลที่สำคัญต่าง ๆ
12. การรู้จักการเรียนรู้ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
13. การเรียนรู้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ และวิธีการเก็บรักษา
14. การเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ
15. การเรียนรู้การแต่งกายที่สำคัญในวัฒนธรรมไทยหรือวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่สำคัญต่าง ๆ
16. องค์ความรู้ทางด้านศาสตร์ต่าง ๆ
17. การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพที่สำคัญต่าง ๆ
18. การเรียนรู้ทางด้านศิลปะในลักษณะต่าง ๆ
19. การรู้จักภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม
20. การเรียนรู้ที่สำคัญอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ของเด็ก

และเพื่อให้การจัดหาหรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย และเด็กปฐมวัยได้รับประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดหาหรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

ด้านวัสดุที่ใช้และความปลอดภัยของสื่อการเรียนการสอน

1. ใช้วัสดุที่ทำจากไม้ ผ้า ฟองน้ำ พลาสติก กระดาษ หรือโลหะ (ที่ไม่เป็นอันตรายกับเด็กในส่วนผิวสัมผัส ไม่แหลมคม)
2. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของสื่อ จะต้องเป็นชิ้นส่วนที่ทนทานมั่นคงแข็งแรง ไม่หลุด หรือแตกหักง่าย
3. ผิวสัมผัสของสื่อต้องเป็นผิวขัดเนียน ไม่มีเสี้ยนหนาม หรือเศษวัสดุเจือปน ไม่แหลมคม หรือลักษณะใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อการเล่นของเด็กได้
4. สีที่ใช้ทาหรือเป็นส่วนประกอบของสื่อ จะต้องเป็นสีประเภท NON-TOXIC ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก (ซึ่งควรมีใบรับรองคุณภาพสีจากโรงงานผู้ผลิตสีว่าผ่านการทดสอบคุณสมบัติแล้ว)

5. ขนาดชิ้นส่วนที่ประกอบเป็นสื่อจะต้องมีขนาดไม่เล็กจนเกินไป จนทำให้เด็กกลืนหรือหยิบใส่ รูกมูกหรือเข้าปากได้ รวมทั้งน้ำหนักของสื่อควรมีความพอเหมาะกับความแข็งแรงของเด็กที่สามารถหยิบเล่นได้เอง
6. ควรมีภาชนะจัดเก็บเป็นสัดส่วนของสื่อแต่ละชนิดที่ชัดเจนเพื่อง่ายต่อการเก็บรักษาและนำไปใช้

ด้านประโยชน์และประสิทธิภาพที่ได้รับจากการเรียนรู้และการใช้สื่อ

1. สื่อแต่ละชนิดต้องได้รับการออกแบบโดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและกระตุ้น ความสนใจอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเล่นและการเรียนรู้
2. สื่อควรเป็นสื่อธรรมชาติหรือหากใช้สื่ออื่น ๆ ต้องเป็นสื่อที่สวยงามสะดุดตาชัดเจน ภาพ ลายเส้น รูปทรงที่เลือกใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่บิบบังคับการทำงานของกล้ามเนื้อสายตาของเด็กมากเกินไป
3. สื่อต่าง ๆ ต้องสามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสและพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ชัดเจน
4. สื่อต่าง ๆ ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการคิด สอดคล้องกับการทำงานของสมอง การพัฒนาเซลล์สมอง การพัฒนาความสามารถ ทักษะ และวัยของเด็ก ส่งเสริมการสร้างสรรค์จินตนาการ ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของเด็กให้มีอิสระในการคิดได้อย่างเต็มที่
5. สื่อต่าง ๆ ต้องส่งเสริมพัฒนาการใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อย่อย กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งร่างกายของเด็ก
6. สื่อต่าง ๆ ต้องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองและการแก้ปัญหาตามประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเอื้อต่อการพัฒนาและการสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ทางวิชาการต่อไปในอนาคต ทั้งทางด้านภาษา การอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ เป็นต้น
7. สื่อต่าง ๆ จะต้องเอื้อต่อการทำแผนการจัดประสบการณ์ ของครูที่เลี้ยงที่ดูแลเด็ก และง่ายต่อการนำไปใช้ได้หลากหลาย
8. สื่อต่าง ๆ ต้องมีความหลากหลายสามารถใช้ควบคู่กันได้อย่างสอดคล้องและกลมกลืนกันในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก อีกทั้งสามารถจัดแยกสื่อตามมุมต่าง ๆ ได้ เช่น มุมประสาทสัมผัส มุมบทบาทสมมติ มุมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อย่อย มุมความคิดสร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ เพื่อสามารถนำไปใช้ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเป็นลำดับขั้น และมีความต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสมตามวัยของเด็ก
9. หนังสือที่เหมาะสมต่อเด็กปฐมวัย ควรเป็นหนังสือนิทาน เรื่องสั้น การ์ตูน ในลักษณะหนังสือภาพ (Picture books) และหนังสือภาพประกอบเรื่อง (Picture story books) ที่มีขนาดตัวหนังสือโตไม่น้อยกว่า 24-30 พอยท์ (ประมาณ 0.5 เซนติเมตร) รูปเล่มมีตัวหนังสือน้อย เน้นรูปภาพ ใช้ภาษาง่าย ๆ และถูกต้อง เนื้อเรื่องไม่ยาวมาก จะจัดในแนวตั้ง หรือแนวนอนก็ได้ ขนาดเล่ม 8 หน้ายก (18.5 x 26 เซนติเมตร) จำนวนหน้าประมาณ 8-16 หน้า หน้าปก ปกแข็ง มีภาพ สื่อสวยงามสะดุดตา และสื่อในเล่มต้องสวยงามสดใสไม่ซ้ำซากหรือมีคำเกินไป เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่สามารถดูรูปภาพ และฟังเรื่องราวได้

ได้แก่ หนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านร่างกาย ส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านอารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านสังคม และส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านสติปัญญา

2. รายการวัสดุการศึกษา

การเลือกซื้อวัสดุการศึกษาเพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กปฐมวัยจะได้รับ และสอดคล้องกับมาตรฐานสื่อการเรียนการสอน โดยควรเลือกซื้อวัสดุการศึกษาตามรายการ ดังนี้

2.1 วัสดุสื่อการเรียนการสอน ให้สอดคล้องตามมาตรฐานสื่อการเรียนการสอนด้านต่างๆ

2.2 วัสดุหนังสือพัฒนาเด็ก ให้สอดคล้องตามมาตรฐานสื่อการเรียนการสอนด้านต่างๆ ได้แก่

- หนังสือนิทานอีสป
- หนังสือนิทานอื่นๆ

2.3 วัสดุสำนักงาน เช่น

- กระดาษ
- หมึก
- ดินสอ
- ปากกา
- ไม้บรรทัด
- ยางลบ
- คลิป
- เป็ก
- เข็มหมุด
- เทป พีวี ซี แบบใส
- กาว
- แฟ้ม
- ลวดเย็บกระดาษ
- ซอส์
- แปรงลบกระดาษ
- ตรายาง
- กระดาษไข
- ซอง

ฯลฯ

2.4 วัสดุคอมพิวเตอร์ เช่น

- แผ่นหรือจานบันทึกข้อมูล (Diskette , Floppy Disk , Removable Disk , Compact Disk , Digital video Disk)
- เทปบันทึกข้อมูล (Reel Magnetic Tape , Cassette Tape , Cartridge Tape)
- หัวพิมพ์หรือแถบพิมพ์สำหรับเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์
- ดรัมพิมพ์สำหรับเครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์
- แผ่นกรองแสง

ฯลฯ

2.5 วัสดุเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- กระดาษเขียนโปสเตอร์
- พู่กันและสี
- ฟิล์ม
- ฟิล์มสไลด์
- แถบบันทึกเสียงหรือภาพ(ภาพยนตร์,วิดีโอเทป,แผ่นซีดี)

ฯลฯ

3. เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก

เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีเครื่องเล่นที่พัฒนาทางด้านร่างกายแก่เด็ก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 เครื่องเล่นพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่อยู่นอกอาคาร เช่น

- อุโมงค์ลอด
- ขึ้นบันไดต่างระดับ
- กระดานหก
- ชิงช้า
- ม้าหมุน
- โกลฟ์ฟุตบอล (ขนาดเล็ก)
- บาร์โหนต่างระดับ
- เครื่องเล่นอื่น ๆ

3.2 เครื่องเล่นพัฒนาการเด็กปฐมวัย ที่อยู่ในอาคาร เช่น

- เชือกกระโดด
- ม้าโยกเยก
- บานลม
- เครื่องเล่นอื่นๆ
